

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 фонтини у банкогама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији ставе лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Хрцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, гач турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 31.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилијетске печатње у Сарајеву. Без новца никакве се не уважавају наручбине.

При лист.

Кнез Михајло Обреновић убијен је. Угашен је један живот, који је био посвећен срећи свога народа, и највишим интересима човечанства. Страшна ова вест брзином муње пролети Европу и сав изображени свет потрешен је и окамењен грозном том катастрофом. Народ српски изгубио је најврснијег свога сина, кога је и остали свет поштовао као човека и владоца.

О недељу том „С. Н.“ овако пишу „Његова светлост, праћена родбином својом, ађутантом г. капетаном Светозаром Гарашанином и једним само служителем, изишла је по обичају око пет сахата по подне у шетњу у Топчидер. Кад се ту доцније пењаше уз стражну страну кошугњака, прођу мимо господара три лица, поздраве га, па једно од њих опали на њ острагу револвер. Пуста рука — осушила се на веки! — погоди добро: кнез се обори на земљу. Ађутант одмах истргне сабљу и потрчи на разбојнике; али међу тим они опет опале из револвера и мртва паде г-ђа Анка Константиновићка, кћи њена г-ђица Катарина допаде рана, ађутанта би куршумом размркана десна рука, а и сам служител остарањен. Једна из пратње, стрина кнежева г-ђа Томанија Јевр. Обреновићка, остала је неповређена. Његова светлост осим што је добила четири ране од куршума, још је и по лицу и по телу најгрознијем начином исечена.“

Овакво извешће донеше у први мах званичне српске новине. — После се чуло још за неке појединости несретнога случаја, које ћемо саопштити кад буду потврђене судеком истрагом. Но морамо да споменемо доиста ретког присуства духа, који је у том случају г. Илија

Гарашанин показао. Он се шетао са консулима француским и инглеским у парку топчидерском. Како је чуо за атентат на кнеза седне у његова кола и у највећем трку појури у Београд, при свем том што је знао, да му је и рођени син постао жртвом тог неваљалства. На путу стиже човека, који је такође у Београд похитао. То је био један од браће Радовановића, кога је г. Гарашанин дао затворити, што му је пало у очи његова хитња. Г. Гарашанин је тај, који је својом енергијом министрима потпомагао, да се одмах оне мере предузму, којима се одржао мир и поредак, и које уништожише врашке планове завереника.

У јучерашњим званичним новинама српским налази се значајне речи о узроку и поводу тог злочинства. Тешке су то тужбе, које се ту доведу у свезу са именом бившег кнеза Александра Карађорђевића... Недопуштају нам то околности штампе, да их саопштите нашим читаоцима. Исте новине веле о убици кнеза Михајла: „...Његово име остаје црно у историји, његов спомен биће проклет од нас и од наших потомака, јер је он српству пресекао крила у најлепшем његовом полету...“

У ванредном листу нашем саопштили смо прокламацију, коју је привремена влада издала одмах за неколико часова после кнежеве смрти. Издао је и других наредби. Једна гласи: „По решењу држ. савета и одобрењу привременог намесништва одређења закона од 29. Апри. 1868, која се односе на случаје, који подлеже суђењу преких судова, распростра су и на случаје, где земаљско спокојство и јавни поредак то изискују. На основу овога законог решења проглашено је у целој земљи изванредно стање.“ Но најважнија је она наредба, с којом се заове народна скупштина на 20. Јунија

о. г. Скупштина ће се држати у Топчидеру и на њу долазиће пет стотина и четири депутирца.

Значајно је и наредба војенога министра, г. Миливој П. Блазнавца, за сву српску, дакле и народну војску. Пошто је говорио о ретким својствима покојнога кнеза, створио је српске војске и о смрти кнежевој под издајничком руком, као и о љубави кнежевој према народу и војсци, вели:

„Данас Јунаци немамо пред нама нашег узвишеног господара, али имамо пред нама име његово, идеју његову. Подржимо чврсто и јуначки његово име, да остваримо велику идеју. Ја сам Јунаци, решен и одсудан у намери, да одсада пред нама стоји Милан Обреновић IV. и велика Србија и онда ће она иста војска, коју је Михаил Обреновић III. створио, извршити задатак нашег милог отечества, онда ће сјати име српског војника, који се није дао поколебати ни у најтежим околностима. Ја сам пред вама, Јунаци, по избору и поверењу нашег незаборављеног владоца, ја остајем непоколибим да се његово име и идеја одржи.“

Ономад смо известили читаоце наше ванредним листом о грозноме злочинству, што се је збило у кошугњаку топчидерском. Ми то чинисмо по вестима, које стигоше нам још оне ноћи, и услед којих јавили смо, да је госпођица Катарина Константиновићева умрла од добивених рана. Мило нам је, што то порицати можемо, јер речена госпођица не само што није умрла, већ има надежде, да ће ране од проклетих руку задане преболети. Исто тако ваља нам у интересу истине јавити, да су само два брата Радовановића, Љуба и Ђорђе, злочинство произвели. Трећи зликовац неки је старац из Пожаревца презименом Рогић.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Нека нам опросте читаоци, што неможемо да пропратимо још у овом листу наш извештај о последњој скупштини варошког заступништва. На истој дођоше ствари у претрес, које изискују да их евестрано размотримо, у толико више у колико се од части односе на само подузеће наше, на наш лист. Душевно расположење, у коме се и ми налазимо поводом грознога догађаја збившег се у Топчидеру, не допушта нам, да се ладнокрвно латимо тог посла, и да мирно прословимо коју у одбрану тешких нападаја, којима бехасмо на реченом састанку изложени. Морамо то оставити за идући лист.

(Општинско веће 27. Маја.) Претседник: г. Градоначелник. Магистратска приседици: г. варошки управитељ Карл, варошки адјункт г. Орељ, који је протокол водио, два преставника вар. г. Коста Петровић и г. А. Д. Јовановић. Општинара било је двадесет и три. Седница се одпочела у пол 10 сахата и трајала је до подне. На састанак дошло је више њих грађана као слушаоци.

Кад је г. Градоначелник седницу отворио окрене се најпре слушаоцима и рече, да му је мило, што су дошли на састанак да виде, како општинари врше варошке послове. Но уједино их опомене, да су мирни при дебатавању и да се уздрже од сваке изјаве одобрења или негодовања. Још им рече, да буду сви скупи на једном месту и да се неизмешају са општинарима. На то се обрати општинарима рекавши, да ће допустити само о предметима дебатовати, који су на дневном реду, што пак није на дневном реду, о томе није дозвољено говорити. Хоће ли један или други општинар што да предаже, то мора најпре предлог писмено маџистрату предати, који ће га извидити и ако је по закону уврстиће га у предмете, који су у идућој седници на реду. На ако није вешт писању, то нека замоли једног или другог чиновника, који ће му ту услугу учинити. Тако то општински закон прописује, а ја, рече, опомањем господу општинаре, да се имају понашати по закону, иначе сам принуђен одузети сваком реч, који би томе противно поступао.

На то устане општинар г. парох Савић и рече, да му је у дужности као свештеник и Србин, да протестује, што се општинско веће сазвало на празник православне цркве св. Константина и Јелене и моли, да такво што више nebude. По свој прилици је г. Градоначелник, рече, превидно, да је празник, кад је издао позив на састанак у тај дан. Г. Градоначелник на то примети, да он то није превидно, него је општинаре позвао с тога на трећи дан духова, што су га они сами за састанак определили.

Против речене опомене г. Градоначелника устане општинар г. Паић и говори од прилике ово: Најпре и он мора благодарити грађанима, који су дошли да чују, како општинари већају, и да виде, који од њих у корист општинску ради, и који ли само своје себичне намере ту произвести жели. Један општинар који, од како је у ову општину дошао, једнако у себичном интересу ради, и тај је по

имену, у очи му кажем, правобранитељ г. Паић. Од како је он у општинско веће ушао, једино је свој труд на то полагао, да воду замути, и по мутној води рибу лови, те да смутњу међу општинарима произведе, како би у своју корист са општинском касом лакше манипулирати могао. Но ми хоћемо чисту воду. Јест, браћо! само новци општински до којих он доћи жели, њега руководе. С тога он нас и хоће да завади са славним маџистратом и са чиновницима од маџистрата. Он је рекао да је општина више од маџистрата, а то није истина, јер је славни маџистрат више од општине. Он је и на г. варошког управитеља насрнуо због општинског решења, које је он сам г. управитељу у протокол диктирао, а на другом састанку рече, да то није истина, и да је г. управитељ својевољно то решење у протокол записао. Он је био тај, који је нас и са г. ђенералом хтео да завади, јер је казао при већању о пугари, да ту г. ђенерал ништа помоћи неможе. Исти је господин општину и новчано оштетио. Тако је за једно једино писмо, које ни 10 форинти невреди од општине 1000 форинти добио. И још једнако вуче по 100 форинти годишње из општинске касе, а ништа не ради. Но он је општину још и са 7000 форинти оштетио, јер је процес због пугаре, која годишње 2000 форинти носи, кроз три године ништа не ради провучио. Од тих њему издатих новаца има и многа крајцара горњоварошке сиротиње, коју је ова с крвавим знајем привредио, рече говорник окренувши се слушаоцима, који су били већином земљопоседници горњоварошки. Ми смо, браћо, сиротиња, зато мора преграти то трошење, и ја предлажем, да се њему плата одузме, јер кад буде општински адвокат од потребе, она ће га саби наћи. Исти дошљак Шкап, рече Паић, удари на православе, јер је он онај био, који је у једној седници казао: „Правили смо Проти мачју музику, правићемо је и Паићу.“ Тако је он, правник, говорио. У последњој седници он је тај био, који је предлог чинио, да маџистрат ово варошко заступништво распусти, и нове изборе нареди с тога, што позвани православни општинари на последња састанак због празника њиховог нису дошли. Дикле, не иде ли тај против српства, против православа. Ево примера противнога. Овај наш честити грађанин, г. Коста Петровић имао би годишње 300 фор. примити, што чини за три године 900, но он је те новце покљопио општини. То је човек, то је грађанин.

Још један предлог имам да чиним, рече г. Паић. У овде бајаги српском листу, названом „Зем. Гласнику“ сеје се раздор међу грађанима, и варошко заступништво се вређа. Тако је у последњем листу с другим речима нас магарица назвао, рекавши да ми нисмо ни за што, те нас ваља распустити. Овај гадни лист ни један поштени Србин неће да држи, и ја предлажем, да се од стране варошког заступништва изрекне Уреднику „Зем. Гласника“ презирање заступништва, и да се то заведе у протокол општинскога већа. Дикле браћо, рече говорник, предлажем: Прво, да се г. Паић одпусти као општински адвокат и да му се укине досадашња годишња плата од 100 форинти. Друго, да се Уреднику „Зем. Гласника“ изјави презирање варошког заступништва. Ко је за то, нека устане!

Док је г. Паић говорио, владоше највећатишина у дворани, само с почетка г. претседник неколико је пута покушавао, да му одузме реч. Кад је г. Паић овој вагрон говор свршио и видео, да се нико нехтеде оцавати његовоме позиву на гласање, то јест само је први варошки претставник г. Коста А. Петро-

вић устао, седне и он на своје место. Г. Градоначелник ће приметити, да такви предмети не спадају у делокруг општинског већа, и да би он по закону требао да распусти седницу. За бољи доказ тога процио је односно место у општинском закону. „Но, рече г. Градоначелник, оно што је мало час овде говорено, тешко је опадати, те правичност зактева, да се саслуша и опаднути, зато дајем у одбрану г. Паићу реч.“ Овај је био одмах устао, да одговори, како је његов објужтељ свој говор свршио, и како је жагор негодовања мало подустигао, изазван код већине општинара говором г. Паића.

Одговор г. Паића беше миран и без опадња личности, но могло се приметити на бледоме лицу његовоме, да му је душа дубоко узрујана. Г. Паић од прилике ово је рекао: Нека му се опрости, ако неби на сваку поједину гочку нападања г. Паића одговор дао, јер изненада нападнут и огорчен тешко му је узбуђеност ублажити. Што се тиче пребацавања, да он од општине годишњу плату као заступник вуче, а ништа не ради, то се позива на све општинаре, који ће му засведочити, да је он у корист општине досада много времена жртвовао. (Јест тако је! вичу више њих општинара). Сам господин Градоначелник признаће, да је он, г. Паић, у свако доба за рад готов био, од шта само да спомене уређење господарског друштва, штедионицу. (Г. Градоначелник: Јест, истина је.) Говорник се најје општини за одговорца намегнуо, шта је плату искао. Тадашњи први варошки претставник, покојни Агаас Карамат, молио је говорника да се тог заступништва прима, јер општина није у стању више од 100 форинти годишње да плаћа. Тада је Карамату рекао, да ће се пријати тога, ма му не општина ништа могла платити.

На ово, да је за једно писмо, које ни десет форинти невреди, досад већ хиљаду форинти добио, одговори, да г. Паић ипсема његова ништа проценити мож, ништа их је читао. Он је рече, написао у корист општине много више писма, у парци од г. Паића назначеној он је трошкова много више имао, него што она сума износи, коју је за то из општинске касе примио. Он се овом наградом само зато задовољио, што му је стање општине познато.

Што г. Паић о завади општине са маџистратом рече, на то говорник примећу, да је он у свако доба право општине заступао, нештајући, да ли су му речи господи чиновницима по вољи или не, јер он свагда мисли, да је зато изабран, да општину заступа, а не чиновништво. Говорник није богат као што је г. Паић, на од онога живи што данас заслужи. Посао његов пак зактева, да са маџистратским чиновницима у пријатељству живи. По од то никада није узео у обзир, кад се је борио за општину и народ у оно време, кад су се други по куту крили. Што му је много неприлике, особито за време градоначелника Јакоба и аудитора Цанкла чинило.

На православе ништар ударио није, на супрот, он је једини био, који је предлог чинио, да се у светковану празника потпуна равноправност упражњава. О мачјој музици у седницима општинским ништа говора било није, и он мора изреку ту г. Паића као лаж прогласити. Он је мачју музику негодовао, кад је она произведена била, и за негу после тог чуо.

Др он, рече даље, општини чрез провлачење процеса штегу учинио није, о томе се може сваки осведочити, који оће акта да прегледа, Тад ће увидити, да финансијарокура за дуга времена одговора дала није, а и неможе се процес један на брзу руку свршити, којег се по-

четци још из прошлога столећа датирају. Па зато што је њему, рече, познато било, да та ствар путем процеса неће се моћи брзо свршити, он је предлог учинио, да се на царску милост обратимо. Који је пак од нас двоје себичан, рече, види се из тога, што г. Паић као изабрани посланик у Беч није хтео ни, јер је добро прорачунио, да се са одређених 100 форинти путни трошкови подмити немогу. Та овај богатом досад ни на какву народну цел' ни крајцаре жртвовао није, докле ја, рече г. Ивић, из сиромашке граничарске куће рођен, од како сам за Земун одређен, где осам дуга ништа друго стекао ни сам, од онога што дневно заслужим, за сваку народну цел' прилажем. А богатом Паић у корист општине нехтеде своју властиту крајцару на путне трошкове пр'ети.

„Још две примедбе имај да учиним, рече г. Ивић. Прво да се непријатељство г. Паића спрочу мени датира од онога времена, од кад сам се процеса против његове супруге примио. Друго, да је његово данашње настраније на мене закључено при вечери на дан св. Константина и Јелене код г. полицај-адјункта Манцула, који се том приликом изјаснио, да ће ме с бајонетима истерати из седнице.“ (Полицај-адјункт Манцула виче: То је лаж!)

Док је г. Ивић говорио често му беше говор прекидан жагором и изјавама одобравња већином општинара, који тиме нису мало сметали беседнику. Често му упадоше у реч и г. Паић са изразима као што су: „То је лаж!“ „За своју корист!“ „Лобнајхбридери!“ И тавки глас првог варошког претставника г. Косте А. Петровића чуо се кад год, где је негодовање своје према Ивићу изјављивао. Кад се бура мало слегла, реплицираше г. Паић рекавши да оно што је г. Ивић за општину радио, радио је из сопственог интереса, као што је и оно истина, што је говорио о мајој музици. То ће посведочити г. парох Никола Савић. Овај је на то устао, и брисајући зној са чела рече, да је то г. Ивић доста говорио у општинској седници и да су то и други општинари чули. Г. Ивић одговори г. пароху, да није истина, да је он то казао, и позове све општинаре, да посведоче, је ли он то рекао. На Ивићево питање одговорили сви општинари и чиновници, да нису чули, да је г. Ивић то рекао. После се позвао г. парох Никола Савић на одсутвујућег општинара г. Светозара Л. Јовановића. Општар поглед на г. пароха Николу Савића бацивши сео је г. Ивић на своје место. Свршише се.

— Подмаршал барон Габленц, командујући генерал у Хрватској и Славонији, добио је заповест да одлази преко Земуна у Београд, где ће његово величанство пресветлога цара нашег заступати при погребу кнеза Михајила. Он се очекује овде данас. — Ваља нам јавити, да је наш пречесњејши г. протопресвитер био на путу обилазећи свој протопресвитеријат и да се у прошли Уторак вратио с тога пута. Он је прегледао школу и цркву и свуда се брижљиво распитивао о стању истих. — Г. Шуљеников, царско-руски консул досад у Сарајеву становавши бавио се неколико дана у Земуну и ономад је отпутовао преко Беча и Берлина пут Петрограда. — На место аудитора г. Ангера постављени ка-

петан-аудитор г. Руф већ је одпочео вршити дужност судца код овдашњег мајистрата. — Полицај-адјункт у Горњој вароши г. Манцул, као што чујемо, одлучен је од службе и стављен је под судску истрагу. — Јуче на подне приспео је овде са пештанском лађом госп. Ђорђе Карађорђевић, синовац кнеза Александра Карађорђевића и зет г. мајора Мише. Незнамо, којим послом?

— Три грозна случаја догодила су се ове недеље у нашој околини Барадинске пуковије (регименте). У Бановци пасао је један старац овце, и дошав на Сасачки атар, упитан буде од кметова Сасачки, да није он са његовом стоком Сасачко поље потро. Старац одговори да није, но да је неки други Бановчанин. Кметови одоше натраг, и застану случајно у свом селу истог Бановчанина кому приметили да су од тог и тог старца чули, да је он њино поље потро, овај се изговараше и тврдише да није, но у свом пакосном срцу одма на освету помисли, и пошав са својом снахом на коли кући у Бановце, стане где су овци старчеви били, извади колац из кола и једним маом на место убије старца. То је видеела његова на коли седећа сна, то су видели и на близу налазећи се старчев син, са једним своим другом, који за њим и ушотеру пођоше но несретник на коли побеже, и до данас још га власт није добила. — У Војки свадеше се у својој кући два рођена брата, па се по обичају и потукоше. Жена једнога приступи да их развади и помири, но што се она сирота више трудила да их умири, то су они све жешћи бивали, тако, да на једанпут и пожеве потргоше и у једном магновењу беху сви троје жртве несретне свађе. — Један сиромашак из Бачке иђаше са својом старом мајком друмом од Шимуноваца Голубинцима, рада потражити, и ту на друму ухвати их јака киша, они се обоје склоне под једно дрво, но није неколко тренутака потрајало, али муња сене, гром пукне, и на место убије до старе мајке седећег сина. Она је сирота од тог потреса у тај пар изван себе била, но после неког магновења кад је себи дошла, видеела је да јој је несретна судба и ту једину утјеху и подпору у њеним старим годинама од ње отргла, и да ју је саморану у туђем свету оставила. — Она је сирота одма у Голубинце отишла, и несретни случај јавила. — Ево опет примера да кад јака киша пада, грми и сева не треба у пољу нити

с колима јако трчати, нити се у том случају под какво дрво или пласт склонити, јербо ту се готово најчешће несреће догађају. —

— Из Београда пише један наш дописник ово: Кнез Михајло, Милошев син, убијен је из потаје, убијен од српске руке. Немојте тражити сад од мене, да вам јављам појединости проклетог тог дела. Душа ми је узбуњена, срце огорчено, стидим се, што сам Србин. Повесничар друго ће Косово записати у крваву историју српску, Косово црње и горе, него што беше оно на Видовдан. — Ево вам неколико бележака што сам их до грознога тог дана побележио за ваш лист. Господин Јован Ристић врло је добро био примљен у Петрограду од цара Александра. Цар том приликом рече, да му је мило што је оно већ испуњено, чега ради је Ристић дошао у Петроград. Он жели, рече цар, да би г. Ристић и код других дворова исте среће био. Цар је отликовао посланика српског кнеза са лентом ордена св. Станислава. Из Петрограда узео је г. Ристић пут Париза преко Берлина. — Московски трговци послаше преко овдашњег руског конзула мустре од чохе за народну војску као што је она у руске гарде. Цена јој је нижа са 14 гроша, него што је ишту немачки фабриканти. Исти се трговци нуде, да ће дати сва одела одмах и сашити у Русији, и то једно читаво одело по 18 копеки, т. ј. по три и по гроша. Србија би тиме заштедила око 10 милиона гроша. Чујем, да је влада наша закључила, тим руским трговцима предати посао у руке.

— Из Београда добили смо још овај допис од дописника, који досад нас није почаствовао са својим прилозима: „Сигурно је вам до знања дошло несрећни случај српски, да је господар Србије убијен. Обширног извешћа немате, с тога изволите послушати како је то било. Господар је пре 10 дана био извештен средством једне пашквиле од једног неименованог пријатеља да се чува т. ј. да у Топчидер неиде, јербо спремају да га убију. То је писмо прочитано само министру војеном — свом љубимцу — г. Блазнавцу, који га је клечећки молио да у Топчидер неиде или ако иде, да поведе са собом неколико гардиста, будући је свуда, па чак и у м. Раковицу ишо без икаквог пратиоца изузимајући своју фамилију. Но он није хтео то учинити, одговоривши му: „Ја Србину, ако добра учинио нисам, зла заиста ни-

сам учинио, с тога, ако ме убију, убићеду само Михајла, а књаза српског нећеду.“ И тако слободно је ишао у прошетњу. Сад се несрећа догодила. Око 4 1/2 часа изишо је кнез у кошутњаку и то у таком једном крму где никада шето није. С њим је био: капетан Гарашанин, госпођа Томанија, госпођа Анка и господична Ђерка ове последње. Кад су на том несрећном месту били изађу по казивању поменутог капетана три лица испред њих, учине књазу поклонење и он њима, зађу му за леђа, опалу пушке, којим га на земљу оборе. Капетан јурише на њих са голом сабљом, они потегну револвером те га ударе у руку, из које му сабља испадне, ударе госпођу Анку у главу и она такође падне, удару девојку, која је легла на књаза, збаце је с књаза и пединтера претрчавшег да је спасе ударе такође, но тако, да је ипак могао утећи, и ларму подигне. После тога врате се к књазу и почну га ножевима сећи и бости. Уши, нос и један образ, по казивању одсекли му, руке му изсекли како је образ бранио, еле тако су га немилостиво изсекли, да сада неможе нико казати, да је лик књаза Михајла — другог по делима Душана, а случају несрећном другог Уроша. — Ми Срби изроди убисмо Уроша, убисмо Дечанског, убисмо Карађорђа, убисмо црногор. књаза Данила, убисмо данас најзнатнијег Србина, Србина књаза Михајла, кога Србија више никада добити неће. Робовали смо, и презирани смо толико векова, и дај боже, да нећемо још толико презирани бити. Госпођа Томанија остала је здрава и неповређена вандалском тирјанском Србском руком.“ (Молимо г. дописника да нам саопштава свој адрес. У.)

— Данас долази у Београд кнегиња Јулија заједно са њеним оцем грофом Хуњади и ујаком грофом Едмунд Зичи. Она ће отесети у конаку, и то у истим одајама у којима је обитавала док је живила у Београду. И остали су већ сви сродници кнежеви стигли у српску престолницу: Ваићи и Николићи. — Са пештанском, јучерашњом лађом дошао је у Земун и кавалер Константин Хадиа. — **Сутра у Понедељник у 8 сахати у Јутру биће погреб кнежев.**

— Од неколико дана принц Наполеон је у Бечу, где је одсео у гостионицу код „златног јагњета.“ По пређашњем плану имао би француски принц да путује низ Дунав у Пеш-

ту и Београд, и онданде у Цариград. Но као што се говори, преокренут је план усљед грозне смрти кнеза Михајла. Неки говоре, да сад неће никако у Цариград, него ће натраг у Париз, други пак веле, да ће ићи преко Трста морем Султану у посету. У Београду опредељен беше му за стан мали конак који је тога ради са свим новим и сјајним намештајем снабдевен.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Беч, 1. Јунија. (Телегр.) Шеница у Бечу; марфелдска 88,89-фунташка 6 10; у Ђуру: банатска 85,86-фунташка 5,45, 87,89-фунташка 5,75, 87,88-фунташка 5,80. — Раж у Бечу: Словачка 80-фунташка 4 фор., маџарска 80-фунташка 3,70—75. Зоб, тразито, 46-фунташка 1,76, 50-фунташка 2 фор. — Промет у шеници 20 000 мерова.

Стање воде Саве.

Код Земуна:

У Петак 31. Маја: 15 ст. 1 пал. над нулом. Облачно.
„ Суботу 1. јунија: 15 ст. 0 пал. над нулом. Кишовито.
„ Недељу 2. јунија: 14 ст. 10 пал. над нулом. Суво.

Код Митровице:

У Петак 31. Маја: 6 ст. 6 пал. над нулом. Облачно
„ Суботу 1. јунија: 6 ст. 6 пал. над нулом. Кишовито.
„ Недељу 2. јунија: 6 ст. 10 пал. над нулом. Облачно.

Код Сиека:

У Петак 31. Маја: 0 ст. 7 пал. над нулом. Кишовито.
„ Суботу 1. јунија: 0 ст. 11 пал. над нулом. Облачно.
„ Недељу 2. јунија: 3 ст. 5 пал. над нулом. Кишовито.

М Земун, 1. Јунија. Ушли смо већ у тако звани мртви сезон, који се одликује тишином у радњи. Сад почиње време вуни, али се неопажка, да ће ту особите живости бити; та шпекуланти ладни су усљед лањскога искуства. Више њих који раде комисионално за горње куће, примили су налоге од својих комитента, да се уздржавају од куповања српске вуне због најновијих догађаја у Србији. Овакви исти налози дошли су им и у обзир на друге струке радње. Из тога се види, како је знатно скопчана српска са странском трговином, што су са свих страна овдашњим трговцима дошли телеграми, у којима се иште извешћа о стању у Србији.

Из Београда нам поручи наш трговачки дописник, да је тамо свака радња стала, те нема нам шта оданде јавити. Сви су трговци тамо као убијени због смрти кнежеве.

Велики одбор наше штедионице закључио је, да они дужници, који имају зајмова од штедионице на десето годишњу отплату у полугодишњим квотама, морају прву квоту тек концем године положити, ако су зајам до последњег Јунија добили, они пак којима је одобрен зајам у другој половини године и добили су новце до последњег Децембра, платиће прву квоту концем Јунија идуће године. Тиме ће сваки дужник бар кроз шест месеци капитал потпуно у рукама имати. Но интереси и таксе од зајма морају се точно свагда концем Јунија и концем Децембра плаћати.

Од неколико дана имадосмо неколико добрих киша.

Пожаревац, 30. Маја. (о. д.) Грозни случај, који се догодио у Среду пред вече у Топчидеру, велика је несрећа за Србију. Сви сталези осетиће губитак тај, највише осетиће га пак трговина и земаљска привреда, већ сад се странци, који купују свилене бубе, спремају се да одлазе, бојећи се нереда, према власт мудро и енергично поступа, да се мир и поредак одржи. Начелник наш, кад је добио путем телеграфа несретну ту вест, било је то у Среду око 9 часова у вече, позове к себи најпре председника суда, помоћника начелништва, потом кметове, који су ишли од куће до куће, саопштавајући станавницима жалосни глас. Око 11 часова ноћу сви су становници знали за грозни случај и не потраје дуго, бежаху људи под оружјем, које су оставили кад је други дан око 8 часова други телеграм јавио, да је проглашено ванредно стање и преки суд. Народ је јако ожалосћен и постићен, особито од кад се дознало, да убилац није странац, као што се најпре мислило, него да је Србин.

Да при оваким околностима неможе бити говора о радњи, разуме се по себи. Као што рекох, страни Талијани и Французи спремају се да одлазе, јер сад ће се тешко моћи куповати. Свиленим бубама цена је 26—34 гроша ока. Јагњеће коже од другог клања, добра роба, плаћају се по 18 гроша пар. Са вуном требала би сада да почиње радња, но купци се уздржавају. Цена јој још није опредељена. Тешко ће се ове године продати, једно што има још много лањске, друго што ће ванредно садање стање сметати купцима да обилазе продуcente.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	27.	28.	29.	30.	31.	1.
	М а ј а.					
Дукат цесарски	5 56	5 54 ⁵ / ₁₀	5 53 ⁷ / ₁₀	— —	5 54	5 53 ⁸ / ₁₀
Сребро	114 50	114 —	113 75	— —	113 65	113 50
5 ⁰ / ₁₀ металици	57 —	57 40	58 —	— —	57 30	57 30
Ови с кам. мај—новем.	57 90	58 30	59 30	— —	58 50	58 70
5 ⁰ / ₁₀ народни зајам	62 90	63 65	64 10	— —	63 60	63 50
Акције народне банке	707 —	706 —	714 —	— —	707 —	709 —
„ кред. завода	186 90	187 30	189 30	— —	186 80	188 50
Лозови 1860. године	82 40	83 15	84 40	— —	83 20	83 70
Лондон	116 60	116 25	116 05	— —	116 25	116 10

Пловидба местне лађе до 20. Јуна.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру
 Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру
 и у 2 сахата по подне
 Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у четири
 и по сахата после подне
 Из Земуна у Београд, у 7 сахата у вече.
 Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у вече.

Пловидба пароброда на Дунаву, Сави и Тиси.

Од Земуна до Пеште: Сваки дан, осим Четвртка, у 4 сахата
 увече.
 Од Земуна до Оршаве, Галца, Цариграда: Четвртком, по дола-
 ску пештанске лађе.
 Од Земуна до Сиска: Четвртком по доласку пештанске лађе.
 Од Земуна до Сегедина: Недељом и Четвртком у подне.

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају
 под овом рубриком.

Јавна благодарност.

Изајављујем моју велику захвал-
 ност свима онима, који ми указаше
 своје поштовање и уважање мојега
 досадањег рада за општу корист,
 поводом простачкога, да не кажем
 денунцијанскога нападања на мене
 у последњој седници општинскога
 већа од *Мојсија Паука*, пекадањег
 турског, а сада ц. к. аустријскога
 финансијског чиновника у пензији.
 Њихово признање даје ми и духа и
 снаге, да останем на досадањем путу
 мојега рада. Јер одобравање и ува-
 жење поштенних људи, то ће ми увек
 бити најлепша награда, и то ће ме
 увек најсилније потетицати, да и у
 напредак своје силе посветим срећи
 и благостању својих суграђана. А
 онакви нападаји, као што су они
 Мојсија Паука против мене, могу
 ми само снаге дати, да сам још из-
 дурашнији и одушевљенији у раду
 својему, и мени би само жао било,
 кад би ми икада он или његове при-
 сталнице одобравали рад мој, јер то
 би ми био довољан доказ, да сам
 на странпутици, и да не идем оним
 путем, на који ме упућује изобра-
 жење и љубав према отачаству моме.
 Земун, 31. Маја 1868.

М. Ивић.

Deffentlicher Dank.

Allen Jenen, die mir aus Anlaß der in der
 letzten Gemeinderathssitzung vom ehemals türki-
 schen, gegenwärtig k. k. österreichischen pensionir-
 ten Finanzbeamten Mos. s Paic wider mich vor-
 gebrachten gemeinen, um nicht zu sagen denun-
 ziatorischen Angriffe, ihre Werthschätzung und
 Anerkennung für meine bisherige Wirksamkeit im
 allgemeinen Interesse bezeigt haben, sage ich
 hiemit meinen tiefgefühlten Dank. Ihre Aner-
 kennung gibt mir Muth, auf dem bisherigen Wege
 auszuharren; denn die Zustimmung der Redli-
 chen wird mir stets der schönste Lohn und ein
 mächtiger Sporn sein, meine schwachen Kräfte

auch fernershin dem Besten meiner Mitbürger
 zu widmen. Angriffe, wie sie Moises Paic gegen
 mich vorgebracht, sind nur geeignet mir die Kraft
 zur Ausdauer zu geben und ich würde bedauern,
 wenn mir jemals seine oder seines Anhanges
 Anerkennung zu Theil werden sollte, denn ich
 müßte daraus die Ueberzeugung schöpfen, daß
 ich auf Abwege gerathen bin und nicht jene
 Wege wandle, die mir Bildung und die Liebe
 zum Vaterlande zu wandeln gebieten.

Semlin, 12. Juni 1868.

M. Ivić.

Nr. 2097. Abth. II.

Feilbietungs-Edikt.

Vom k. k. Semliner Militär-Communitäts-
 Magistrats-Gerichte wird hiermit bekannt gemacht:

Es sei über Ansuchen des Exceuten Sabbas
 Nikolic und Vertreter der serb. Maria Geburts-
 kirche Herrn Georg D. Jovanovic wider den
 Herrn Georg Radovic wegen Säumnisses im
 Erlage des Kaufschillings die Realisation des
 auf 1800 fl. geschätzten Schildwirthshauses Nr.
 185 in Franzensthal bewilliget, und der einzige
 Termin auf den 2. Juli 1. Nachmittags 3 Uhr
 angeordnet, mit dem Beisage, daß diese Realität,
 wenn kein höherer Anbot geschieht bei diesem
 einzigen Termine auch unter dem Schätzungs-
 werthe hintangegeben werde.

Kaufslustige wollen sich an obbestimmtem
 Tage und Stunde im hiesigen Rathshaussaale
 einfinden.

Semlin, am 6. Mai 1868.

Schreiber m. p.
 Hauptman-Auditor.

Bach m. p.
 Major-Bürgermeister.

Abth. II. Nr. 2191.

Feilbietungs-Edikt.

Vom Magistrate der k. k. Militär-Communi-
 tät Semlin wird hiemit bekannt gemacht:

Es sei über Ansuchen des Herrn Dr. Sup-
 pancics für Thomas Gallati's Söhne in Wien
 contra Demeter P. Edlen von Spieta puncto
 18,000 fl. De W. sammt Interessen e. s. e. ge-
 mäßigten Kosten, in die executive Feilbietung des

gegentheiligen auf 114.223 fl. 41²/₅ fr. De. W.
 geschätzten Realitäten u. z. ⁵/₁₁, Anthelle der
 Häuser Nr. 166, 175, 178, 179, 752, 173 und
 des leeren Hausplatzes Nr. 226 der inneren
 Stadt hier, des Hauses Nr. 175, der Haus-
 plätze Nr. 253 und 254. Vorstadt, der Seiden-
 baufabrik Nr. 485, des Bad- und Wirthshauses
 Nr. 486 und des Gartenhauses Nr. 488 Vorstadt,
 sammt 119 Joch 780 Quadratflaster Acker,
 116 Joch 640 Quadratflaster Wiesen, 2 Joch
 1118 Quadratflaster Weingärten und 3 Joch
 407 Quadratflaster Obst- und Küchengarten
 gewilligt worden, daher behufs Veräußerung
 dieser Realitäten der erste Termin am 18. Juni,
 der zweite Termin am 17. Juli und der dritte
 Termin am 21. August 1868, jedesmal Nach-
 mittags 2 Uhr, mit dem Beisage angeordnet,
 daß, wenn diese Realitäten beim ersten und
 zweiten Termine nicht um oder über den Schät-
 zungswerth an Mann gebracht werden sollten,
 selbe beim dritten Termine auch unter demselben
 hintangegeben werden. Die Schätzung, der Grund-
 buchstand und die Feilbietungsbedingungen kön-
 nen hiergerichts eingesehen werden.

Kaufslustige wollen sich an obbestimmten Ta-
 gen und Stunde im hiesigen Rathshaussaale
 einfinden.

Semlin, am 13. Mai 1868.

Schreiber m. p.
 Hauptman-Auditor.

Bach m. p.
 Major-Bürgermeister.

Објава.

Православно общество Војачко
 са овим до знања доставља, да је у
 намери иконостае своје цркве жи-
 вописати дати, и на то позива ака-
 демичке живописце, који би желе-
 ли тога се посла примити, да изво-
 ле са потребним сведочбама снаб-
 дјевени, на дан лицитације, која ће
 се 12. Јулија т. г. по римском, у 3
 часа по подне држати, у речену об-
 штину доћи.

У Војки, 10. Јунија 1868.

Православно общество Војачко.

Ступање на престо Јелисавете Цесаревне.

(НАСТАВАК)

— Петра Феодоровића? повиче Лесток, кад цесаревна престаде. Дакле њега, а не тебе, светла госпођо? Али наравно, како сам будала! Петар је још непунолетан, па би војвода Бирон још неколико година владао.

— Не само то! настави цесаревна и потсмехне се. Војвода Бирон и владалац уједно ми нуди, да мој нећак узме његову најмлађу ћерку, па да му царица буде.

— Ха, ха! насмеје се Лесток. Знао сам ја да ту има два лица. Хтео би господин војвода да му дође род на престо. Али још мора нешто бити, још много важније. Познајем по лицу вашем.

— Нема ништа! насмеје се Цесаревна. Та господин војвода су са свим „снисходителни.“ Помислите! Неће он само мога нећака да сроди са својом кућом, него је и самој мени спремио такву срећу. Нуди ме да пођем за најстаријег сина његовог, наследника Курландског. Ја! — рече Јелисавета и усправи се поposito, — ја, Цесаревна Јелисавета, ћерка великога Петра, ја да будем жена унуку једнога кочијаша, да би се доза Биронова и Ромапова у једну једину њезну породицу слила.

— Безобразни понапучени онак! викне Михајило Воронцов. Али ваше га је царско височанство за цело презрело, као што заслужује.

— Не, нисам, проговори Јелисавета умерено. Нисам хтела за једну ноћ направити себи непријатеља, који данас највећу власт има у руци. Пријатељски сам га предусрела, и молила сам га, да ми да осам дана на промишлење.

— Брзо ће проћи осам дана, примети Воронцов. „Хоћете ли за то време изићи јавно и засведочити своје право на престо?“

— О томе ћемо се сви световати, па ћу позвати и францускога посланика, али најпре морам све исказати великом канцлеру, јер је он најмудрији од нас.

— Не, не, нипошто! викне на један пут Лесток. Моја милостива госпођо, употреби згодну прилику. Ради за себе. Две си већ прилике пропустила први пут пре десет година, кад је Ана Ивановна дошла на престо, а други пут сад пре три недеље у очи смрти царичине. Сад је опет дошло време. Госпођо, ради, ради, или пусти мене да радим у твоје име.

— Не, пријатељу, одговори цесаревна. Врло си нагао. Тиме би могли све покварити. Боље је овако, како сам ја смислила. Сад лаку ноћ, пријатељи, а сутра ћемо се даље разговарати.

Са свим други утисак имађаше та владаочева посета у другоме кругу. Кад је млади гроф Левенволде, који је ишао за Воронцовом, и који је видео војводу Бирона, где је цесаревној отишао, стигао у двор, одмах оде оцу, јер је мислио, да је ствар врло важна. Стари Левенволде се и јесте пренеразио, кад је чуо за походу владачеву. Одмах устане и оде к фелдмаршалу.

— Кад би знали само, шта су говорили, рече. Али ништа, доста да је био код ње. Шта друго може то значити, него да хоће савез с њом и са староруском партајом, па онда заједнички да устану против нас, против приврженика младога цара и његових родитеља.

После неколико минута седео је са својим сином у саоницама, а опет после неколико минута заустави се пред двором фелдмаршала Миниха. Овде беше већ мртва тишина и мрак и дуго чекаху, док их изведоше пред маршала, који се јако упулашио, кад их је у то доба видео.

— Шта је? Јели револуција букнула? Или су Швеци већ у Кропштату? Одкуд у ово доба?

— Није ни једно ни друго, одговори гроф, али чујте шта је мој син ноћас доживео и видео, па се нећете чудити, што вас у ово доба узнемирујем.

Маршал макне главом на младога официра, грофа Левенволда, и овај почне редом причати, шта је све видео. Што је даље приповедао маршал је био све озбиљнији, и најпосле га обузе страхан гњев.

— Несретни и лукави питков! прогунђа стари војник. То ли је хвала, што смо га владоцем направили. Али чекај!

Скочи на ноге, као какав младић, и као да му не беше седамдесет и пет година и спреми се за час за пут. Своју болест није ни осећао у тај мах.

— Хајдемо одмах Остерману. А ви, млади господине, идите у касарну моје регimente, па кажите моме ћенералађутанту, потпуковнику Манштајну, да одмах дође у двор грофа Остермана. Само опрезно радите.

Заповед му беше најгачије извршена и већ после четврт сахата, стајаше потпуковник Манштајн пред министрима. Манштајн је уживао потпуно поверење маршалово, а био

је и заслужан тога. Они му одмах повероваше целу ствар.

8. Новембра 1740. г. у јутру у 4 сахата почело се световање њихово и свршило се у 8 сахата. Рукваше се и растадоше се.

Манштајне, рече фелдмаршал, ви имате најважнији и најопаснији задатак. Ослањам се на вас. Ви грофе Левенволде идите великој кнегињи Ани и приправите ју на то. За један сахат и сам ћу доћи тамо.

— Али ако она неби хтела пристати на то?

— Онда јој предајте ово писамце, што сам написао. Тада ће за цело.

После једнога сахата дође фелдмаршал у двор вел. кнегињи и затече тамо грофа Левенволда. По лицу његовом зло је слутио.

— Никако да се приволе, шапне Левенволде маршалу.

— Мора, ма на силу, мора!

Дођоше пред велику кнегињу Ану, жену принца брауншвајгског.

— Гроф Левенволде, проговори она, известио ме је о свему. Хвала вам на вашем пријатељству и пожртвовању. Али драги маршалу, како ми можете тако што световати, што би најгоре последице имало по мене, моју породицу и приврженике моје у случају да рђаво испадне.

— Царско височанство, одговори маршал; сад се зове: или ја или ти! Сад је опасније оклевање, него свако предузеће. Сутра се може Бирон сложити са Јелисаветом, и ви онда можете бити прогнани, или ће те уз мало годишње издржање проводити живот у каквој варошици у провинцији.

— Ви сте злослутник маршале. Самном, са мајком будућег цара Ивана III., не могу тако поступати. Бирон то неможе учини, а Јелисавета неће, јер ме воли.

— За Јелисавету вам могу веровати, али се чудим, како можете о Бирону тако великодушно мислити. Зар ви мислите, да ће он поштедити младога Ивана, само ако може подићи своју лозу на престо?

На те речи мало се забрине Ана.

— Кад би то знала, кад би ми то могао ко доказати — али не, не — то немогу веровати. Мој је Иван изабран за цара, и Бирон се заклео да ће му бити веран.

— Можда би се могли в. царско височанство боље уверити овим писмом, што ми је гроф Остерман дао, да вам га предам.

Тако рече и преда јој писамце. Кнегиња га брзо прочита. Лице јој букну у огњу, кад га прочита.

— Ха! дакле је Бирон томе крив. Он је препречио, те гроф Линар не дође. Бесрамник! Па још да лаже мене, моју тетку, покојну царицу... Федмаршале, пристајем на ваш план. Несретник, мора пасти, и ја ћу ступити на његово место?

— Хвало госпођо! Ти ми дакле дајеш власт у руке, да те ослободим од тирана.

— Јест, дајем тим потпуну власт, да обориш тирана и његову целу породицу.

После десет минута био је маршал опет у своме двору, где га је његов ђенерал-ађутант дочекао.

— Је ли свршено? запита га маршал.

— Све! Преображенска гарда узима данас страже у царскоме двору, а официри су сви уапшени.

— Добро. Сад проведите дан као и обично. Нико несме опазити, да се нешто спрема. Али равно у два сахата ноћи пађите се код мене.

И заиста нико ништа није слутио. Тај дан, 8. Новембар, прође као и јучерањи и многи други пре њега. Сваки гледаше свога посла. Па и у самим дворанама код владоца, код кнегиње Ане, цесаревне Јелисавете немогаше се ништа приметити. У једанаест сахата пре подне јахао је као и обично, близу зимњег дворца и ту затече владоца Бирона, што је напред знао. Лепо се поздравише и још Бирон позове маршала к себи на ручак. Маршал прими поцуду и покаже се са свим пријатељски. Шта више, маршал обећа још да ће доћи и на вечерњу забаву и збиља дође. Тек после једанаест сахата оде он у свој двор, а код Бирона се погасише свеће.

Кад је избило два сахата у јутру претстави се потпуковник Манштајн фелдмаршалу. Саоница их чекаху на пољу. Седоше и одоше у зимски двор. У њега није смео поћу нико ући. То беше најстрожија заповест. Стража је имала свакога, ма ко он био, убити, ко прекорачи праг. И опет зато они уђоше на стражња врата и нико им несташе на пут, јер беху војници њихове регemente. Кад су ушли у двор, одмах уђоше у собу прве дворкиње Јулијане од Мегдане која их са свим обучена дочека.

— Кнегиња је веома узбуђена, па је пре једнога сахата заспала, него ја ћу је одмах пробудити и амо довести, рече дворкиња, којој је кнегиња све поверила.

После пет минута дође кнегиња. Беше бледа, као смрт, и сва дрхташе.

— Поштедите ме, поштедите ме! викне кнегиња и наслони се малаквала на своју пријатељицу.

Маршал даде знак ађутанту и овај оде низ басамак. За тим рече кнегињи:

— Милостива госпођо, дођите к себи, одсудни је час ту!

— Помислите на Линара: шапне јој пријатељица.

— Те речи подејствоваше на кнегињу и са лица јој несташе бледила. Међу тим уђе ађутант, а за њим и сви официри од страже.

— Браћо! проговори маршал. Онај педостојни узурпатор, Бирон, сплео је заверу против будућег цара, Ивана III. Хоће да му отме круну, и сам да се њом крунише. Хоћемо ли то трпити и допустити? Ево видите мајку Иванову, која је и по богу и по правди његова старатељка, као и самога царства, што би требало да је, док Иван небуде пунолетан. Она ми је наложила да уапсим издајника. Хоћете ли ми помоћи у томе?

Ана Карловна са сузним очима, склопи руке и молећи пружи их према официрима.

— Надам се, да ће храбри официри преображенске гарде сматрати ствар цареве мајке као своју сопствену.

— Ко је човек, тај ће самном! повиче Манштајн и потргне сабљу из корица и клече пред царицу и закуне јој се, да ће веран и сталан бити.

На те речи повикаше сви официри као један: „хоћемо!“ и падоше на колена пред лепу кнегињу, а она их редом свакога загрли и подиже.

— Дакле замном! викне маршал и оду низ басамак у велику стражу, а велика кнегиња остане са својом дворкињом. Сто двадесет људи било је на стражи и сви сто двадесет на прву реч маршалову усташе на оружје.

— Води нас маршале!“ викаху војници. „Сви ћемо за тобом, за тобом и у пакао!“

— Четрдесет људи оставише код заставе, а осамдесет поведу. Кад су били већ на двеста корака од летњег двора стадоше, а Манштајн оде управо унутра, да приправи официре на долазак маршалов. Пут беше опасан, јер је строго било наложено стражи да свакога убије, ко се приближи, а не зна се одзвати. Но Манштајн прође сретно и не само да га нису убили, него му стража још држаше „пушку пред преи.“ И војници и официри пристадоше одмах к маршалу и радо би сви из грла загрмили: „ура,“ да им није заповеђено, да ни један не пиене.

— Но, Мајштајне, сад радити, што сам вам казао, рече маршал својме ађутанту.

И Манштајн узе двадесет војника и неколико официра све на избор, али с великом муком, јер сви хтедоше с њиме. С њима уђе у Бирон двор, кога је скроз познавао. Стога је и дошао лако до собе, у којој је владалац спавао. Маршал је међу тим чекао на пољу с осталим војницима. Врата беху закључана, али Манштајн небеше слабачак, одупре се свом снагом и истави их. Велики кревет са завесама заузимаше половину собе. У кревету је спавао владалац са својом женом. Манштајн прискочи к кревету и ухвати га за гушу. Бирон се у први мах уплашио, после наравно дође к себи и отме се. И скочи из кревета и стане викати!

— Стража! помоћ! помоћ! стража!

Жена његова још је јаче врискала, али све то ништа непомаже, јер после једне минуте беху Бирону већ везане руке и уста запушена. Узеше неки огртач и покрише му њиме наготу његову и одведоше га низ басамак. Ту га бацише на миг маршалов у саоница и одвезоше га у стражару зимскога дворца.

Но маршал се не задовољи тиме; што је само њега ухватио, него затвори још и многе друге, а особито Густава Бирона, брата његова и Петра Бирона, сина његова и министра Бестушева, најоданијег приврженика његова. И кад је све то тако свршио, врати се у зимски двор, и јави великој кнегињи Ани, да је све сретно свршено.

Сутра дан зором стајаше војска упарађена, и искупише се сви великаши у двору и изабраше Ану Карловну, да влада, док јој син не дорасти. Ана се прими и радост беше велика у целој царству а нико не пусти сузе за Бирон, кога дан после тога са целом породицом отпратише у Шлиселбург.

У вече истога дана сеђаше Цесаревна Јелисавета Петровна у својој соби, а око ње њезини верни, исто онако, као и пре тридесет и шест сахата. Баш је дошла из двора, где се новој владарки поклонила и четитала јој и уверавала је о највећој оданости својој. И на то јој одговорише, да јој нећеју узнемиравати њезин усамљени живот, само ако се буде тако владала. „Али уверимо ли се о противном,“ дода маршал, који је такође ту био, „онда ће те бити прогнани у какву удаљену варошицу далеке провинције, што сте већ сада заслужили због шуровања вашег са Бироном.“

(настављено се.)

Петраркова Лаура.

Петрарка је италијански песник из тринаестог века. Још за живота свога беше чувен и славан и изван своје отачбине код свију народа. Нездржљиво време донело је име његово и славу његову и нама и носиће га још кроз толике векове и потоњем свету.

Лаура је љубазница петраркова. Њезина лепота опчарала је песника Петрарку, као што су његове песме, у којима је њу славио и обожавао, опчиниле цео свет. Лаура је чувена у свету, као и сам Петрарка. Дивне песме његове, које му прославише име, прославише и Лауру,

Лаура је лепа и славна толико, да су о њој читаве књеге писане. Врло је тајна и не поуздана повесница живота ъезина. С тога различно судише о њој писци. Незнадоше поуздано ни племе ъезино ни место рођења. Једни тврдише да се никад није удавала, други на против. Шта више у XV веку у Италији мислише, да је та Лаура уображење песниково. Али ниједно од тога није истина. Доцнији писци, који истраживаху порекло ъезино, засведочише, да је она од старе племените породице, која је још пре триста година изумрла. Родила се у Авињону 1308. године. После смрти оца свога, који јој је велико наследије оставио, уда се 1725 г. у својој седамнаестој години за некога младог Хугу од знатне породице авињонске.

Лаура је била најлепша у своме месту и најјејачији украс и понос вароши. Пале су тада у Авињону становале, па је за то варош увек била пуна странаца из свију земаља. Међу њима био је и Петрарка. Његови родитељи беху прогнани из Тоскане због унутрашње партијачности своје.

6. Априла 1327 г. у понедељник у 6. сахати у јутру видео је млади Петрарка леу Лауру први пут у цркви калуђерица реда свете Кларе. Било му је 23. године. Тако он сам приповеда. И од тога часа тако је био опчаран, да га је силна и шта више стална страст обузела. Та силна љубав имала је нешто у себи оне „ритерске“ сањарије али је страст преотимала мах. Чезнуо је за њом, али увек безуспешно и он опет није охладнео, него је увек горео у жаркој љубави, и из песничке душе његове излетаху они живи и силни пламенови — песме! Он се трудио, да

је занесе, али му она не показиваше наклоност, али с тога ју је опет узносио. Певао је врлинама њезиним.

Лаури су зацело ласкале толике хвале младога песника, али је знала дужност и бојала се за глас и за име своје, па је победила сујету. Она је била учтива и љубазна према њему дотле док је он уздржавао унутрањи огањ свој, а била је строга, како опази што, што би је узнемиравало.

Тако је Петрарка двадесет година певао љубави својој и трудио се или да задобије ъезину љубав, или да угуши у себи не сретну страст. Међутим је Лаура знала ватренога љубавника сад строгошћу сад љубазношћу, коју је промену песник у својим песмама дивно означио, кроз цело то време у истој ватри одржати.

Петрарка није никад био у ъезиној кући. То не допушташе тадашњи обичај а ни суревњивост мужевљева.

Од како се удала живела је у кући свога таста ниже папиног двора. Са стена одозго гледао је Петрарка ухићено Лауру, где се по врту шеће.

1334. г. оде Петрарка из Авињоне. Бегао је од ње и тражио је у самоћи мира. Исте године дође у Авињону нека прилепчива болест, и помори многи свет. И Лаура се разболе, али на скоро оздрави, и сад је била песнику још милија. Неки сликар Симеун из Сијене дође на позив у Авињону, да украси папин двор. 1339. г. наслика он Лауру и да слику Петрарки, који га са два сонета (две песме) награди. Не зна се да ли је Лаура допустила, да ју он слика за Петрарку, или је вештак тако утубио црте ъезине, да ју је и доцније могао снимити, но зна се, да је после у излозима било Лауриних слика.

Кад је Петрарка 1342. г. у Капитолу лавровим венцем увенчан био, врати се у Авињону и тада је Лаура била врло љубазна према њему, сад или што је слава његова и њојзи ласкала, или се коснуло срца ъезиног то постојанство љубазниково, кога се после дужег растанка зажелела. Петрарка ју је сада чешће виђао и ређе је одлазио из Авињоне. Песме његове беху по целој Европи распрострањене, а с песмама и лепота његове драге. С тога је сваки, који дође у Авињону, желео видети Лауру.

Карло Луксембуршки, потоњи цар Карло IV. видео је Лауру на једном балу, који је њему у почаст даван и он дође кроз редове женскиња до ње и пољуби је у чело и у очи.

Но време је пролазило. Које рађање, које кућевна брига, које чудна ђуд ъезина мужа, па и неваљало владање ъезине најстарије ћери јако је изменило лепоту ъезину, и коју је тада први пут видео, морао се зачудити.

— Шта! рече неки кнез, је ли то та нечувена лепота, о којој се толико говори, и која је Петрарки намет занела?

У Септембру 1347. г. растане се Петрарка с њом. Видео ју је у једном женском друштву. Била је озбиљна и замишљена. Небеше никак богато обучена. Из очију јој се могаше неки страх читати. Њему ударише сузе и он оде и хтеде прикрити узбуђеност своју.

Лаура га погледа тако њежно и мило, да му је тај поглед у дубљину душе продreo, и он га више никад није заборавио.

Жалосна слутња претсказиваше им вечни растанак. 1348. г. дође са истока страшна куга, која је три године у Европи свет морила. 6. Априла у 6 сахати у јутру умрла је Лаура, као што сам Петрарка спомиње у своме тужном сећању на дан рођења љубави његове.

6. Априла у 6 сахата у јутру видео је Петрарка први пут своју Лауру, коју је целога живота тако нееравњено љубио, и — гле, чудна случаја! 6. Априла у 6. сахати у јутру пустила је она своју анђелску душу, којој је Петрарка најлепши рај спремио у својим песмама.

Још истога дана сахрањена је у мипоритском манастиру. Некима испитивачима старина допуштено је да отворе лаурин гроб. У њему су нашли кутију од олова, а у кутији песму на пергаменту са петраркиним потписом, али песма неће бити славнога песника, него можда од кога од његових пријатеља. Још беше на ъезиним и једна медаља. На медаљи стајаше с једне стране женски лик с друге ова писмена: М. Л. М. Ј. што ће можда значити *Madona Laura morta jace*, т. ј. мртва лежи Лаура.

Таква је била Лаура, таква је била љубав петраркина. Она му је била узрок многоме терету и немирном и горком животу, али му је била и извор оне снаге и лепоте његових песама, извор његове славе, којом је и самога Данта надвисио. Своје срце нико није могао боље оевати од Петрарке. **С. П.**